

Tarkastusvaliokunta

Eduskunnan tilintarkastajien tilintarkastuskertomus Ulkopoliittisen instituutin tilinpäätöksestä, toimintakertomuksesta ja kirjanpidosta sekä hallinnosta vuodelta 2022

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunnan tilintarkastajien tilintarkastuskertomus Ulkopoliittisen instituutin tilinpäätöksestä, toimintakertomuksesta ja kirjanpidosta sekä hallinnosta vuodelta 2022 (K 9/2023 vp): Asia on saapunut tarkastusvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- puheenjohtaja Veijo Niemi, Eduskunnan tilintarkastajat
- partner, KHT, JHT Tiina Lind, BDO Oy
- yksikön päällikkö Tarja Jouppi, Ulkopoliittinen instituutti
- pääluottamusmies Ville Sinkkonen, Ulkopoliittinen instituutti
- varaluottamusmies Matti Pesu, Ulkopoliittinen instituutti

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Eduskunnan tilintarkastajien Ulkopoliittisen instituutin tilinpäätöksestä, toimintakertomuksesta, kirjanpidosta ja hallinnosta vuodelta 2022 antaman tilintarkastuskertomuksen johdosta tarkastusvaliokunta toteaa, että tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvä tilintarkastustapa edellyttää, että tilintarkastuksella hankitaan kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa olennaista virheellisyttä, ja siitä, ovatko johtaja ja hallintojohtaja syyllistyneet tekoon tai laiminlyöntiin, josta saattaa seurata vahingonkorvausvelvollisuus virastoa kohtaan, taikka rikkoneet Valtiokonttorin määräyksiä, talousarvioasetusta tai viraston taloussääntöä. Hallinnon tarkastuksessa on selvitetty viraston johdon toiminnan lainmukaisuutta.

Ulkopoliittinen instituutti on nettobudjetoitu kirjanpitoyksikkö, ja se kuuluu talousarviossa eduskunnan pääluokkaan. Vuonna 2022 virastolle myönnettiin 4,1 miljoonan euron rahoitus kaksivuotisena siirtomäärärahana. Tämän lisäksi virastolla oli käytössään edellisiltä vuosilta siirtynyttä määrärahaa 1,1 miljoonaa euroa. Toimintamenomäärärahojen nettomääräinen yhteiskäyttö oli 4,1 miljoonaa euroa, joka oli noin 3 prosenttia enemmän kuin vuonna 2021. Toimintamenomäärärahaa siirtyi seuraavalle vuodelle 1,1 miljoonaa euroa.

Valiokunnan mietintö TrVM 2/2023 vp

Ulkopoliittisen instituutin arvonlisäveromenot (mom. 21.30.29) ylittivät 35 280 euroa. Viraston arvonlisäveromenoja kasvattivat ennakoitua enemmän etenkin ulkoisen hankerahoituksen ennakoitua suurempi määrä ja hankerahoitukseen liittyneet palvelujen ostot. Kansliatoimikunta myönsi 2.2.2023 luvan arviomäärärahan ylittämiseen.

Kertomusvuonna instituutille kertyi tuottoja talousarvion ulkopuolisista lähteistä 1,5 miljoonaa euroa, joka on 0,7 miljoonaa euroa enemmän kuin vuonna 2021. Ulkopuolinen rahoitus koostui yhteisrahoitteisen toiminnan hankerahoituksesta (84,84 prosenttia), kustannusten korvauksista (8,8 prosenttia) ja maksullisen toiminnan (julkaisumyynti) tuloista (6,2 prosenttia) sekä muista tuloista (0,2 prosenttia). Hankerahoitusta saatiin pääasiallisesti muilta valtion virastoilta, Euroopan komissiolta sekä yksityisiltä säätiöiltä.

Ulkopoliittisen instituutin toiminnan kulut vuonna 2022 olivat yhteensä 5,7 miljoonaa euroa (4,8 miljoonaa euroa vuonna 2021). Suurin kuluerä oli henkilöstökulut (3,9 miljoonaa euroa), jotka kasvoivat noin 12 prosenttia. Seuraavaksi suurimmat kuluerät olivat palveluiden ostot (0,8 miljoonaa euroa) ja vuokrat (0,5 miljoonaa euroa).

Vuosi 2022 oli Ulkopoliittiselle instituutille poikkeuksellinen Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyssodan sekä Suomen Nato-jäsenyysprosessin myötä. Uusi tilanne haastoi instituutin, mutta se osoitti kykynsä reagoida nopeasti kasvaneeseen yhteiskunnalliseen tiedontarpeeseen. Eduskunta tuki instituutin tutkimusta viime vuonna vahvistamalla edelleen instituutin rahoitusta.

Ulkopoliittinen instituutti on toiminnallaan tukenut julkista keskustelua ja päätöksentekoa. Vuosi 2022 oli aktiivinen julkaisu-toiminnan suhteen, ja lisäksi instituutin tutkijat antoivat kotimaisille ja ulkomaisille tiedotusvälineille satoja haastatteluja ja kommentteja. Instituutin medianäkyvyys kasvoi huomattavasti edellisvuoteen verrattuna, ja vuotuisen Julkishallinnon Luottamus & Maine -tutkimuksen mukaan instituutin kokonaismaine oli kasvanut kansalaisten keskuudessa. Valiokunta totesi jo viime vuonna mietinnössään TrVM 7/2022 vp pitävänsä tärkeänä, että Ulkopoliittinen instituutti huolehtii henkilöstönsä työhyvinvoinnista. Asiantuntijakuulemisessa saadun tiedon mukaan instituutin johto on tukenut henkilöstön jaksamista, mitä valiokunta pitää erittäin hyvänä asiana, jotta tutkijoille luodaan mahdollisuudet tehdä hyvätasoista tutkimustyötä myös jatkossa.

Valiokunta toteaa, että eduskunnan tilintarkastajien lausunnon mukaan tilinpäätös ja toimintakertomus antavat viraston tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot Ulkopoliittisen instituutin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Tarkastusvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy kannanoton kertomuksen K 9/2023 vp johdosta.

Valiokunnan mietintö TrVM 2/2023 vp

Valiokunnan kannanottoehdotus

Eduskunnalla ei ole huomautettavaa kertomuksen johdosta.

Helsingissä 5.10.2023

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Johanna Ojala-Niemelä sd
varapuheenjohtaja Veijo Niemi ps
jäsen Hanna Holopainen vihr
jäsen Tomi Immonen ps
jäsen Janne Jukkola kok
jäsen Arja Juvonen ps
jäsen Teemu Kinnari kok
jäsen Sari Tanus kd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

erityisasiantuntija Anne Kalliomäki.